

ЗАКОН
О ЗАШТИТИ ПРАВА ЛИЦА СА МЕНТАЛНИМ СМЕТЊАМА, КОРИСНИКА
УСЛУГА СМЕШТАЈА У СОЦИЈАЛНОЈ ЗАШТИТИ

TÖRVÉNY
A MENTÁLIS ZAVAROKKAL KÜZDŐ SZEMÉLYEK JOGAINAK VÉDELMÉRŐL
AKIK A SZOCIÁLIS VÉDELEMBEN A SZOCIÁLIS ELHELYEZÉS SZOLGÁLTATÁS
FELHASZNÁLÓI/JOGOSULTJAI

I ОСНОВНЕ ОДРЕДБЕ

I ALAPRENEDELKEZÉSEK

Предмет закона

A Törvény

Члан 1.

1. Szakasz

Овим законом уређује се заштита права лица са менталним сметњама коме се не могу обезбедити или нису у његовом најбољем интересу останак у породици; дневне услуге у заједници: дневни боравак, помоћ у кући и друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу; услуге подршке за самосталан живот: персонална асистенција, обука за самостални живот и друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву; породични смештај; као **ни** друга услуга у складу са законом којим је уређена социјална заштита или другим прописом.

Ezen a törvény rendezi azon mentális zavarokkal küzdő személyek jogainak védelmét, akiknek nem lehet biztosítani a családban maradáást vagy a családban maradás nem a legjobban szolgálja az ilyen személy érdekét; a közösségi napi szolgáltatásokat: napközbeni tartózkodást, házi segítséget és más szolgáltatásokat amelyek támogatják a felhasználó családban és a közvetlen környezetben történő tartózkodását; az önálló élet támogatói szolgáltatásait: személyi asszisztencia, önálló életre való képzés és a támogatás más fajtáit amelyek elengedhetetlenek a felhasználó társadalomban történő aktív részvételéért; családi elhelyezést; és más szolgáltatást a szociális védelmet rendező törvénnyel és más előírásokkal összhangban.

Деинституционализација и развој услуга у заједници
Intézménytelenítés és a szolgáltatások fejlesztése a közösségben

Члан 2.

2. Szakasz

Влада је дужна да, као дугорочно системско решење за заштиту права лица са менталним сметњама, у року од једне године од ступања на снагу овог закона, усвоји стратешки или други плански документ који ће се односити на развој услуга из члана 1. овог закона намењених лицима са менталним сметњама и њиховим породицама.

A Kormány köteles, hogy, mint a mentális zavarokkal küzdő személyek jogainak védelmét szolgáló hosszútávú megoldást elfogadja azon stratégiai vagy más tervdokumentumot, amely ezen törvény 1. szakaszába foglalt és a mentális zavarokkal élő személyek és azok családját szolgáló szolgáltatások fejlesztésére vonatkoznak, ezen törvény jogerőre emelkedésétől számított egy éven belül.

Коришћење појмова A kifejezések használata

Члан 3.

3. Szakasz

Сви појмови у овом закону употребљени у граматичком мушком роду подразумевају мушки и женски род лица на која се односе.

Jelen törvény minden kifejezést a nyelvtani férfi nemben használ, amely a férfi és női nemet is értelmezi minden személyre akikre jelen törvény vonatkozik.

Значење израза

A kifejezések jelentése

Члан 4.

4. Szakasz

У овом закону користе се следећи појмови:

1) „лице са менталним сметњама“ је недовољно ментално развијено или лице са поремећајима менталног здравља;

2) „услуге смештаја“ означавају смештај у дом, становање уз подршку, предах смештај, смештај у прихватилиште, као и друге врсте смештаја, у складу са законом којим је уређена социјална заштита;

3) „овлашћени пружалац услуге смештаја“ је установа социјалне заштите, односно друга организација (пужалац услуге) која је добила лиценцу за пружање те услуге у смислу прописа у социјалној заштити;

4) „корисник услуге смештаја“ је лице са менталним сметњама које у складу са законом којим је уређена социјална заштита користи одређену услугу смештаја код овлашћеног пружаоца те услуге;

5) „спутавање“ је спречавање, ограничавање или потискивање, односно контролисање покрета тела или дела тела лица употребом физичке снаге, механичких средстава или фармакотерапије или издвајањем у посебну просторију.

Ezen törvény a következő kifejezéseket használja:

- 1) “mentális zavarokkal küzdő személy” aki mentálisan nem eléggé fejlett vagy zavart a mentális egészsége
- 2) “elszállásolási/elhelyezési szolgáltatás” otthonban történő elhelyezést, támogatott lakhatást, pihenő elszállásolást, befogadókban az eszállásolást mint ahogyan az elszállásolás más fajtáit is értelmezi, a szociális védelmet rendező törvénnyel összhangban
- 3) “az elszállásolási/elhelyezési szolgáltatás meghatalmazott szolgáltatója” a szociális védelmi intézmény, illetve más szervezet (szolgáltató) amely licenszet szerzett az ilyen fajta szolgáltatás nyújtásához a szociális védelemre vonatkozó előírások értelmében,
- 4) “az elszállásolási szolgáltatás jogosultja/felhasználó” az a mentális zavarokkal küzdő személy, aki a szociális védelmet rendező törvénnyel összhangban használja az elszállásolási/elhelyezési szolgáltatást ezen szolgáltatás meghatalmazott szolgáltatójánál.

II НАЧЕЛА

II ELVEK

Недискриминација корисника

A jogosultak egyenlősége

Члан 5.

5. Szakasz

Услуга смештаја лица са менталним сметњама (у даљем тексту: корисник) врши се без дискриминације по основу расе, пола, језика, држављанства, националне припадности, вероисповести, политичког или другог уверења, образовања, правног или социјалног статуса, имовног стања, узраста, инвалидитета или било којег другог личног својства.

Забрањена је дискриминација на основу менталних сметњи.

A mentális zavarokkal küzdő személyek (a további szövegben: felhasználó) elhelyezésének szolgáltatása faj, nem, nyelv, állampolgárság, nemzeti hovatarozás, vallás, politikai és más meggyőződés, oktatás, jogi és szociális státusz, vagyoni állapot, kor, rokkantság és más személyi jegyek alapján történő megkülönböztetés nélkül történik.

Tilos a mentális zavarok alapján történő megkülönböztetés.

Поштовање достојанства корисника

A felhasználó méltóságának tiszteletben tartása

Члан 6.

6. Szakasz

Корисник услуге смештаја има право на услугу која се пружа уз поштовање његовог физичког и психичког интегритета, безбедности, као и уз уважавање његових моралних, културних и религијских убеђења, у складу са зајемченим људским правима и слободама.

Az elhelyezés felhasználójának joga van olyan szolgáltatásban részesülni amely az ő testi és lelki integritása, a biztonsága tiszteletben tartásával, és az ő erkölcsi, kulturális és vallási meggyőzései elfogadásával, a garantált emberi jogokkal és szabadságokkal összhangban történik.

Најбољи интерес корисника

A felhasználó legjobb érdeke

Члан 7.

7. Szakasz

Услуге смештаја пружају се у складу са најбољим интересом корисника, уз уважавање његовог животног циклуса, етничког и културног порекла, животних навика, развојних и других потреба у свакодневном и другом животном функционисању.

Az elhelyezés szolgáltatása a jogosult legjobb érdekével összhangban történik, életciklusának, etnikai és kulturális eredetének, szokásainak, fejlődésbeli és más igényeinek tiszteletben tartásával a mindennapi és más életműködésének folyamataiban.

Начело нужности и сразмерности у ограничавању права корисника

A szükséglet és arányosság elve a felhasználó jogainak korlátozásában

Члан 8.

8. Szakasz

Права корисника установљена овим законом или другим прописом могу бити ограничена само када је то нужно ради заштите неког другог права корисника или другог лица, и то само у мери потребној да би се тај циљ постигао.

A felhasználó jelen törvényben vagy más előírásban meghatározott jogai csak akkor korlátozhatóak, amennyiben az szükséges a jogosult vagy más személy más jogainak megvédése érdekében és ezt csak olyan mértékben amennyire azt ezen cél elérése végett szükséges.

III ПОСТУПАК СМЕШТАЈА III AZ ELHELVEZÉS ELJÁRÁSA

Разлози смештаја

Az elhelyezés okai

Члан 9.

9. Szakasz

Смештај се обезбеђује кориснику коме се не може обезбедити, или није у његовом најбољем интересу, остатак у породици, дневне услуге у заједници или услуге подршке за самосталан живот у смислу закона којим је уређена социјална заштита.

Az elhelyezés azon felhasználónak biztosított amelynek nem lehet, vagy nem a legjobb érdekét szolgálja a családban maradás, nappali szolgáltatások a közösségben vagy az önálló élethez nyújtott támogatás – a szociális védelmet rendező törvény értelmében.

Приликом одлучивања о смештају лица са менталним сметњама, без обзира на то да ли се ради о смештају са или без његовог пристанка, органи који доносе одлуку дужни су да испитају могућности обезбеђења потреба лица са менталним сметњама на други начин, првенствено коришћењем дневних услуга у заједници, услуга подршке за самостални живот или коришћењем других мера ванинституционалне подршке или заштите.

A mentális zavarokkal élő személyek elhelyezéséről való döntés alkalmával, függetlenül attól, hogy az elhelyezés a jóváhagyásával történik vagy sem, azon hatósági szervek amelyek erről döntenek kötelesek kivizsgálni azokat a lehetőségeket amelyekkel biztosítható a mentális zavarokkal élő személy igénye más módon, elsődlegesen nappali szolgáltatásokkal a közösségben, az önálló élet támogatásával vagy más intézményen kívüli módon történő támogatással vagy védelemmel.

Врсте и сврха смештаја

Az elhelyezés fajtái és célja

Члан 10.

10. Szakasz

Домски смештај је привремен и обезбеђује лицу са менталним сметњама збрињавање и здравствену заштиту, припрему за његов повратак у биолошку породицу, одлазак у другу породицу, односно његову

припрему за самосталан или живот у заједници уз подршку, у складу с породичним ресурсима, његовим потребама и најбољим интересом.

Az otthonban történő elhelyezés ideiglenes és a mentális zavarokkal élő személy részére biztosítja az ellátást és az egészségügyi védelmet, a biológiai családba történő visszatérésre való felkészítést, más családba való elhelyezést illetve a személy előkészítését az önálló életre vagy a közösségi életre támogatás mellett, a család képességeivel, az ő igényeivel és legjobb érdekével összhangban.

Сврха предах смештаја је краткорочни и повремени смештај лица са менталним сметњама који се обезбеђује као дневни, викенд или вишедневни смештај, чиме се пружа подршка том лицу и његовој породици у одржавању и побољшању квалитета живота с циљем његовог останка у породици.

A pihenő elhelyezés célja a mentális zavarokkal élő személy rövidtávú és időszakos elhelyezése, amely, mint nappali, hétvégi vagy többnapos elhelyezés formájában van biztosítva, támogatva az ilyen személyt és családját az életminőség megőrzésében és javításában azzal a céllal, hogy a családban maradjon.

Сврха пружања услуге становања уз подршку за лице са менталним сметњама јесте помоћ и подршка у стицању што већег степена самосталности који му омогућава квалитетнији живот у заједници.

A támogatott lakhatás szolgáltatásának célja a mentális zavarokkal élő személynek a segítség és támogatás a minél nagyobb fokú önállóság elérésében amely minőségibb életet tesz lehetővé neki a közösségben.

Сврха смештаја у прихватилиште је задовољавање основних потреба лица са менталним сметњама или његове породице када им је потребно неодложно осигурати безбедност у кризним ситуацијама.

A befogadókban történő ellátás célja a mentális zavarokkal élő személy vagy annak családjának alapigényeinek kielégítése, amikor halaszthatatlanul szükséges számukra biztonságot nyújtani a krízisállapotokban.

На услуге из ст. 1-4. овог члана сходно се примењују ближи услови и стандарди за пружање услуга социјалне заштите.

Ezen szakasz 1-4. terjedő bekezdéseiben felsorolt szolgáltatásokra a Szociális védelem szolgáltatás nyújtásának részletesebb feltételeiről és standardjairól szóló szabályzatot kell alkalmazni.

Смештај на основу пристанка Beleegyezéssel alapján történő elhelyezés

Члан 11.

11. szakasz

Смештај се обезбеђује на основу пристанка лица са менталним сметњама које може да разуме сврху и последице смештаја и које је способно да донесе одлуку о пристанку на смештај, односно на основу пристанка законског заступника детета, осим ако овим законом није прописано другачије.

Az elhelyezés a mentális zavarokkal élő személy beleegyezése alapján biztosított, aki meg tudja érteni az elhelyezés célját és következményeit és aki képes arra, hogy döntést hozzon az elhelyezésről, illetve a gyermek törvényes képviselője által adott beleegyezés alapján, kivéve amennyiben ezen törvény nem rendelkezik másképpen.

Услугу становања уз подршку лице са менталним сметњама може користити само на основу свог пристанка, а дете на основу пристанка његовог законског заступника.

A támogatott lakhatás szolgáltatását a mentális zavarokkal élő személy csak saját beleegyezése alapján használhatja, a gyermek pedig a törvényes képviselőjének beleegyezése alapján.

Пристанак у смислу ст. 1. и 2. овог члана даје се у писаном облику.

A jóváhagyás ezen szakasz 1. és 2. bekezdéséből írásos formában történik.

Упознавање са правима и обавезама

Jogok és kötelezettségek ismertetése

Члан 12.

12. Szakasz

Центар за социјали рад је дужан да лице са менталним сметњама, односно законског заступника детета, пре давања пристанка на смештај писмено и усмено на разумљив начин, упозна са:

- 1) могућностима обезбеђења његових односно потреба детета на други начин, првенствено коришћењем дневних услуга у заједници, услуга подршке за самостални живот или коришћењем других мера ванинституционалне подршке или заштите;
- 2) обимом и садржајем услуга које се обезбеђују смештајем;
- 3) правилима понашања и организацијом живота код пружаоца услуге;
- 4) тиме да давање изјаве о пристанку на смештај не подразумева пристанак на медицинску меру, физичко спутавање и издвајање лица са менталним сметњама;
- 5) могућношћу подношења притужбе на квалитет пружања услуге и поступање особља пружаоца услуге;
- 6) могућношћу да у сваком тренутку може повући пристанак на смештај;
- 7) могућношћу да смештај престане на предлог пружаоца услуге у случају непоштовања правила понашања и организације живота код пружаоца услуге.

A Szociális központ köteles, hogy a mentális zavarokkal küzdő személyt, illetve a gyermek törvényes képviselőjét, mielőtt az beleegyezését adná az elhelyezésbe írásban vagy szóban, érthető módon megismereteni a következőkkel:

- 1) az ő illetve a gyermek igényeinek más módon történő kielégítésének lehetőségéről, elsősorban a napi szolgáltatások igénybevételével a közösségben, az önálló életet támogató szolgáltatásokkal vagy más, intézményen kívüli támogató és segítő szolgáltatások igénybevételével.
- 2) Az elhelyezéssel járó szolgáltatások összességével és tartalmával
- 3) A viselkedési szabályokkal és a élet megszervezésével szolgáltatást nyújtónál
- 4) Azzal, hogy az elhelyezésre adott beleegyezés még nem foglalja magába az orvosi intézkedések elfogadását, a fizikai korlátozás és a mentális zavarokkal küzdő személy elkülönítését.
- 5) Annak lehetőségével, hogy kifogást emelhet a nyújtott szolgáltatás minőségére és a szolgáltatást nyújtó személyzetének eljárására
- 6) Annak lehetőségével, hogy mindenkor visszavonhatja az elhelyezésére adott beleegyezését
- 7) Annak lehetőségével, hogy az elhelyezés véget érhet a szolgáltatást nyújtó javaslatára abban az esetben amennyiben nem tartja tiszteletben a szolgáltatást nyújtónál a viselkedési és az élet megszervezésére vonatkozó szabályokat.

Изјава о пристанку и одлука о смештају

A elhelyezésre vonatkozó beleegyezésről szóló nyilatkozat és az elhelyezésről szóló határozat

Члан 13.

13. Szakasz

Изјава о пристанку на смештај садржи:

- 1) лично име, ЈМБГ и боравиште лица које даје изјаву;
- 2) лично име, ЈМБГ и боравиште детета о чијем смештају пристанак даје његов законски заступник;
- 3) изјаву да су лицу које даје пристанак обезбеђене информације о разлозима, циљевима, условима, ризицима и правним последицама смештаја;
- 4) датум и место давања изјаве;
- 5) својеручни потпис лица које даје пристанак.

Az elhelyezésre vonatkozó beleegyezésről szóló nyilatkozat tartalmazza:

- 1) A nyilatkozattevő személy nevét, személyi számát és lakhelyét
- 2) a gyermek nevét, személyi számát és lakhelyét akinek az elhelyezéséről a beleegyezést a törvényes képviselője adja,
- 3) nyilatkozatot arról, hogy a nyilatkozattevő részére biztosítva lettek azok az információk amelyek az elhelyezés okaira, céljaira, feltételeire, kockázataira és jogi következményeire vonatkoznak
- 4) a nyilatkozattevés dátuma és helye
- 5) a nyilatkozattevő sajátkezű aláírását.

Приликом давања изјаве мора бити прибављено мишљење психијатра да постоји способност тог лица да искаже своју вољу.

A nyilatkozattevés idejében be kell szerezni a pszichiáter véleményét arról, hogy a nyilatkozattevő képes saját akaratát kifejezni.

По стицању пословне способности детета прибавља се његова изјава о пристанку на смештај.

A gyermek cselekvőképessé válását követően be kell szerezni a nyilatkozatát, hogy egyezik az elhelyezéssel.

Надлежни центар за социјални рад одлучује о коришћењу услуге смештаја уз пристанак.

A beleegyezéssel történő elhelyezési szolgáltatás nyújtásáról az illetékes Szociális központ határoz.

Смештај без пристанка Elhelyezés beleegyezés hiányában

Члан 14.

14. Szakasz

Лицу за које суд процени да, услед менталних сметњи, озбиљно и директно угрожава сопствени живот или здравље или безбедност, односно живот или здравље или безбедност другог лица, може се обезбедити домски смештај, смештај у прихватилиште или предах смештај без његовог пристанка односно пристанка законског заступника детета, само ако се не може обезбедити или није у његовом најбољем интересу корисника останака у породици или нека од услуга из члана 1. овог закона.

Amennyiben a bíróság úgy értékeli, hogy valaki a mentális zavarai miatt komolyan és közvetlenül veszélyezteti saját életét vagy egészségét vagy biztonságát, illetve mások életét vagy egészségét vagy biztonságát, otthonban történő elhelyezést biztosíthat neki, befogadóban való elhelyezést vagy nappaliban /pihenőben / történő elhelyezést, mindezt az ő illetve a gyermek törvényes képviselőjének beleegyezése nélkül, csak akkor, amennyiben nem lehet biztosítani vagy nincs a legjobb érdekében a családban való maradás vagy más, ezen törvény 1. szakaszában felsorolt szolgáltatás sem.

Под смештајем у смислу става 1. овог члана подразумева се:

- 1) смештај лица старијег од 18 година које живи само или у породици, при чему то лице не даје или не може дати пристанак у складу са овим законом;
- 2) смештај детета без пристанка његовог законског заступника;
- 3) смештај код пружаоца услуге лица старијег од 18 година које је ту доведено без свог пристанка, као и детета без пристанка његовог законског заступника, ради доношења одлуке суда;
- 4) смештај код пружаоца услуге лица старијег од 18 година које је смештено на основу свог пристанка, односно на основу пристанка законског заступника детета у смислу чл. 11-13. овог закона, па је тај пристанак повучен писаном изјавом.

Az ezen szakasz 1. bekezdésébe foglalt elhelyezés alatt a következőket kell érteni:

- 1) A 18 évnél idősebb személy elhelyezését aki egyedül él vagy családban, és ezen személy nem ad vagy nem tud adni beleegyező nyilatkozatot jelen törvény értelmében,
- 2) Gyermekek elhelyezését a törvényes képviselőjének beleegyezése nélkül,
- 3) A 18 évnél idősebb személy elhelyezését a szolgáltatás nyújtójánál, mint ahogyan a gyermek elhelyezését is a törvényes képviselőjének beleegyezése nélkül, akit oda beleegyezésük nélkül vittek, a bírósági döntés meghozatala érdekében,
- 4) A 18 évnél idősebb személy elhelyezését, aki a szolgáltatást nyújtónál már elhelyezésem van saját beleegyezése alapján, illetve a gyermek törvényes képviselőjének beleegyezése alapján jelen törvény 11-13 szakaszai értelmében, és az adott beleegyezés írásban vissza lett vonva.

У случајевима из става 2. тач. 3) и 4) овог става пружалац услуге одмах обавештава надлежни центар за социјални рад, који је дужан да одмах пред судом покрене поступак ради доношењу одлуке о смештају.

A 2. bekezdés 3) és 4) pontjaiba foglaltak esetében a szolgáltatást nyújtó azonnal értesíti az illetékes Szociális központot, aki köteles azonnal bírósági eljárást indítani az elhelyezésről szóló határozat meghozatala végett.

Поступак смештаја

Az elhelyezési eljárás

Члан 15.

15. szakasz

Поступак ради доношења одлуке суда о смештају у дом, прихватилиште или ради предах смештаја без пристанка могу покренути супружник, односно ванбрачни партнер лица са менталним сметњама, дете, родитељ, или други сродник који са њим живи у заједничком домаћинству, јавни тужилац и центар за социјали рад.

Az otthonba, befogadóba vagy nappaliba /pihenőbe/ való, beleegyezés nélkül történő elhelyezés elrendelésére irányuló bírósági eljárást indítványozhatja a mentális zavarokkal küzdő

háztársa illetve élettársa, a gyermek, szülő vagy más rokon aki vele él egy háztartásban, ügyész és a szociális központ.

O смештају лица са менталним сметњама код овлашћеног пружаоца услуге без пристанка одлучује суд на чијем се подручју налази пребивалиште, односно боравиште лица које се смешта.

A mentális zavarokkal küzdő személy elhelyezését a szolgáltatás nyújtójánál, beleegyezés nélkül, az elhelyezendő személy lakóhelye vagy tartózkodási helye szerinti illetékes bíróság dönt.

У поступку одлучивању о смештају суд је дужан да:

1) саслуша лице о чијем смештају одлучује и да му обезбеди заступника;
2) прибави налаз и мишљење вештака психијатријске струке о постојању менталних сметњи услед којих лице са ментални сметњама угрожава сопствени живот или здравље или безбедност, или живот или здравље или безбедност другог лица;

3) прибави налаз и мишљење центра за социјали рад о томе да ли се лицу са менталним сметњама може обезбедити останак у породици, одговарајућа дневна услуга у заједници, услуга подршке за самосталан живот, смештај у другу породицу, или је смештај једини начин за остварење његовог најбољег интереса;

4) по потреби прибави и друге доказе.

Ако је поступак пред судом покренуо центар за социјали рад, предлог садржи податке из става 3. тачке 3) овог члана.

Центар за социјални рад може затражити да се у судском поступку лицу о чијем се смештају одлучје обезбеди бесплатна правна помоћ у складу са законом којим је уређена бесплатна правна помоћ.

На основу одлуке суда из става 2. овог члана надлежни центар за социјални рад доноси акт о коришћењу услуге смештаја, у складу са законом којим је уређена социјална заштита.

Az elhelyezési eljárásban a bíróság köteles hogy:

- 1) meghallagassa azt a személyt akinek az elhelyezéséről dönt és hogy biztosítson neki képviselőt,
- 2) szakvéleményt szerezzen be a pszichiátria szak szakértőjétől a mentális zavar fennállásáról amelyek következtében a mentális zavarral küzdő személy saját életét vagy egészségét vagy biztonságát veszélyezteti, vagy más személy életét vagy egészségét vagy biztonságát,
- 3) szakvéleményt szerezzen be a szociális központtól arról, hogy a mentális zavarral küzdő személynek biztosítani lehet-e a családban való maradást, megfelelő napi szolgáltatást a közösségben, az önálló életet támogató szolgáltatást, más családban való elhelyezést, vagy az otthonban történő elhelyezés az egyetlen módja annak, hogy azzal a mentális zavarral küzdő személy legjobb érdekét szolgálják.
- 4) Igény szerint elfoga más bizonyítékokat is

Amennyiben a bírósági eljárást a Szociális központ indítványozta az indítványnak tartalmaznia kell ezen szakasz 3.bekezdésének 3) pontjába foglalt adatokat.

A Szociális központ kérheti, hogy a bírósági eljárásban a bíróság a személynek, akinek az elhelyezéséről dönt ingyenes jogsegélyt biztosítson azon törvénnyel összhangban amellyel az ingyenes jogsegély van rendezve.

A bíróság ezen szakasz 2. bekezdésében említett határozata alapján az illetékes Szociális központ meghozza az elhelyezés szolgáltatásának használatáról szóló jogi aktusát a szociális védelemet rendező törvénnyel összhangban.

Пристанак на медицинску меру
Az orvosi intézkedéssel való egyezés /beleegyezés/

Члан 16.

16. Szakasz

Коришћење услуге смештаја, без обзира на то да ли се услуга користи на основу пристанка или одлуке суда, не подразумева пристанак на медицинску меру или спутавање.

Az elhelyezésre való jogosultság, attól függetlenül, hogy beleegyezés vagy bírósági határozat alapján történik, nem értelmezi az orvosi intézkedésekkel való egyezést /beleegyezést/ vagy a korlátozást.

Преиспитивање одлуке о смештају Az elhelyezésről meghozott határozat felülvizsgálása

Члан 17.

17. szakasz

Одлука центра за социјални рад о коришћењу услуге смештаја лица са менталним сметњама уз пристанак периодично се преиспитује у роковима и на начин уређен законом којим је уређена социјална заштита и другим одговарајућим прописима у социјалној заштити.

A Szociális központ részéről meghozott határozat a mentális zavarokkal küzdő személy beleegyezésével történő elhelyezés szolgáltatásáról - időszakosan felülvizsgálat alá kerül - a szociális védelemről szóló törvényben és más megfelelő a szociális védelemre vonatkozó előírásokkal rendezett határidőben és módon.

Одлуком о смештају лица са менталним сметњама без његовог пристанка суд одређује рок за преиспитивање своје одлуке, који не може бити дужи од шест месеци након одлучивања, односно годину дана за свако наредно преиспитивање.

A bíróság azon határozatában amellyel döntött a mentális zavarokkal küzdő személy elhelyezéséről a beleegyezése nélkül, meghatározza a határozata felülvizsgálatának idejét, amely nem lehet hosszab hat hónapnál a döntéshozataltól számítva, illetve egy évtől minden következő felülvizsgálathoz.

Пружалац услуге, најкасније месец дана пре истека рока из става 2. овог члана обавештава надлежни центар за социјални рад о истеку рока за преиспитивање одлуке суда, даје своје мишљење о здравственом и социјалном статусу корисника и о потреби за наставком смештаја.

A szolgáltató legkésőbb egy hónappal a 2. bekezdésbe foglalt határidő lejártá előtt értesíti a szociális központot a bírósági határozat felülvizsgálására megállapított határidő lejártáról, megadja a saját véleményét az elhelyezésre jogosult egészségügyi és szociális helyzetéről és az elhelyezési idő meghosszabbításának szükségességéről.

Надлежни центар за социјални рад најкасније 15 дана пре истека рока из става 2. овог члана доставља суду своје мишљење.

Az illetékes szociális központ legkésőbb 15 nappal a 2. bekezdésbe foglalt határidő lejártá előtt megküldi a saját véleményét a bíróságnak.

Центар за социјални рад уз своје мишљење и предлог суду доставља и мишљење, из става 3. овог члана, пружаоца услуге о наставку односно престанку смештаја.

A szociális központ a saját véleményével és indítványával egyidejűleg megküldi a bíróságnak ezen szakasz 3.bekezdésébe foglalt, az elhelyezés szolgáltatását nyújtó véleményét is az elhelyezés idejének meghosszabbításáról vagy annak megszüntetéséről.

У поступку преиспитивања одлуке о смештају суд прибавља и мишљење психијатра, који не може бити ангажован код пружаоца услуге смештаја.

A bíróság az elhelyezésről szóló határozatának felülvizsgálati eljárásában, bekéri a pszichiáter véleményét is, aki nem lehet alkalmazott a szolgáltatónál.

У поступку преиспитивања одлуке о смештају сходно се примењују одредбе члана 15. став 3. тачка 1) и став 5 истог члана.

Az elhelyezésről szóló határozat felülvizsgálati eljárásában a 15. szakasz 3. bekezdésének 1) pontjába foglaltak és az említett szakasz 5. bekezdése szerintiiek alkalmazandóak.

Лице са менталним сметњама, његов законски заступник, као и центар за социјални рад, самостално или на иницијативу пружаоца услуге смештаја, може суду предложити преиспитивање одлуке о смештају и пре истека рока из става 2. овог члана.

Mentális zavarokkal küzdő személy, annak törvényes képviselője és a szociális központ is, önállóan vagy az elhelyezést szolgáltató kezdeményezésére javasolhatja a bíróságnak az elhelyezésről szóló határozat felülvizsgálatát még az ezen szakasz 2. bekezdésébe foglalt határidő lejárta előtt.

Престанак смештаја **Az elhelyezés megszűnése**

Члан 18. **18. Szakasz**

Коришћење услуге лицу са менталним сметњама које је смештено на основу пристанка престаје одлуком надлежног центра за социјални рад.

A mentális zavarokkal küzdő személy akit beleegyezésével helyeztek el, elhelyezésének szolgáltatása az illetékes szociális központ határozata alapján szűnik meg.

Центар за социјални рад доноси одлуку о престанку коришћења услуге смештаја:

- 1) када лицу услуга више није потребна;
- 2) када је писаном изјавом повучен пристанак на смештај, осим уколико постоји одлука о смештају без пристанка;
- 3) смрћу корисника услуге смештаја.

A szociális központ határozatot hoz az elhelyezés szolgáltatásának megszűnéséről:

- 1) Amikor a személynek nincs többé szüksége erre a szolgáltatásra
- 2) Amikor írásos nyilatkozat formájában visszavonja az elhelyezésére vonatkozó beleegyezését, kivéve ha határozat van a beleegyezése nélküli elhelyezésről.
- 3) Az elhelyezési szolgáltatásra jogosult halálával

Смештај одређен без пристанка корисника престаје одлуком надлежног суда.

Az elhelyezésre jogosult beleegyezés nélküli elhelyezése az illetékes bíróság döntése alapján szűnik meg.

На основу правноснажне одлуке надлежног суда, центар за социјални рад одмах доноси одлуку о престанку коришћења услуге смештаја.

Az illetékes bíróság jogerős döntése alapján, a szociális központ azonnal meghozza a határozatot az elhelyezés szolgáltatásának megszűnéséről.

Центар за социјални рад може донети одлуку о престанку коришћења услуге смештаја корисника смештеног на основу пристанка и на основу образложене иницијативе пружаоца услуге, у случајевима повреде правила о условима боравка и понашања предвиђених општим актима пружаоца услуге (правила о кућном реду и др. правила), у складу са законом.

A szociális központ határozhat a felhasználó elhelyezésének megszűnéséről az elhelyezést szolgáltató beleegyezése és annak indoklással ellátott indítványa alapján, abban az esetben amennyiben a tartózkodásra és viselkedésre vonatkozó feltételeket sértette meg amelyek a szolgáltatást nyújtó általános jogi aktusaiban vannak előlátva (házirend és más szabályok), a törvénnyel összhangban.

IV ЗАШТИТА ОД ЗЛОСТАВЉАЊА, ЕКСПЛОАТАЦИЈЕ И ЗАHEМАРИВАЊА IV BÁNTALMAZÁSTÓL, ELYNYOMÁSTÓL ÉS ELHANYAGOLÁSTÓL VALÓ VÉDELEM

Забрана злостављања

Бántalmazás tiltása

Члан 19.

19. Szakasz

Корисник има право на заштиту од сваког вида мучења и другог окрутног, нечовечног или понижавајућег поступања или кажњавања.

A felhasználónak joga van a kínzás minden formájától és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó bánásmódtól és büntetéstől való védelemhez.

Стручни радници, стручни сарадници, сарадници и друга лица ангажована код пружаоца услуге дужни су да се старају да корисник не буде злостављан од стране других корисника или других лица.

A szakmunkások, szakmunkatársak, munkatársak és más személyek akiket a szolgáltatást nyújtó alkalmaz kötelesek arról gondoskodni, hogy az igénybe vevő ne legyen bántalmazva más igénybe vevők és más személyek részéről.

Приступ лекару и здравственој заштити

Az orvoslátogatásra és egészségügyi védelemre való jog

Члан 20.

20. Szakasz

Корисник има право на здравствену заштиту и доступност медицинских прегледа и интервенција, у складу са прописима о здравственом осигурању и здравственој заштити.

A felhasználónak joga van az egészségügyi védelemre és más orvosi vizsgálokra és beavatkozásokra, a egészségügyi biztosítást és egészségügyi védelmet rendező törvényekkel összhangban.

Ако корисник има повреде, тврди да је злостављан или нешто друго указује на то да је био злостављан, запослени одговоран за корисника, његов непосредни руководилац и директор установе односно руководилац пружаоца услуге, дужни су да:

- 1) без одлагања кориснику обезбеде одговарајући лекарски преглед;
- 2) евидентирају све повреде корисника и механизме њиховог настанка, и да о томе воде посебну евиденцију;
- 3) забележе све предузете радње у досијеу и медицинској документацији корисника;
- 4) обавесте полицију, тужиоца и министарство надлежно за социјалну заштиту, ако у радњи или пропуштању којим су доведени у опасност живот или здравље корисника постоје елементи кривичног дела.

Amennyiben a felhasználónak sérülései vannak, azt állítja, hogy bántalmazva van vagy valami más arra utal, hogy bántalmazva volt, a munkavállaló aki az igénybe vevőért felel, az ő közvetlen felettese és az intézmény igazgatója illetve a szolgáltatást nyújtó ügyvezetője kötelesek, hogy:

- 1) A felhasználó részére haladéktalanul biztosítják az orvosi vizsgálatot
- 2) Nyilvántartásba veszik az felhasználó minden sérülését és azok keletkezésének mechanizmusait, és azokról külön nyilvántartást vezetnek
- 3) A felhasználó dossziéjában és egészségügyi dokumentációjában jegyezzenek minden foganatosított cselekedetet
- 4) Értesítsék a rendőrséget, ügyészséget és az illetékes, szociális védelemmel megbízott minisztériumot, amennyiben a cselekmény vagy mulasztás amelyekkel a felhasználó élete és egészsége volt veszélyeztetve, bűncselekmény elemeit tartalmazza.

Провера безбедности корисника **A felhasználó biztonságának ellenőrzése**

Члан 21.

21. szakasz

У случају злостављања или занемаривања, као и у случају било ког догађаја ризичног за безбедност и здравље корисника, запослени задужен за корисника, његов непосредни руководилац и директор установе, односно руководилац пружаоца услуге дужни су да провере безбедност и здравље других корисника, односно да ли су били изложени или постоји непосредна опасност да буду изложени злостављању и занемаривању, и предузму одговарајуће мере за њихову заштиту.

Bántalmazás vagy elhanyagolás esetén, mint ahogyan minden más, a felhasználó biztonságára és egészségére kockázatos esemény esetében, a munkavállaló aki a felhasználóért felel, az ő közvetlen felettese és az intézmény igazgatója illetve a szolgáltatást nyújtó ügyvezetője kötelesek, hogy ellenőrizzék a más felhasználók biztonságát és egészségét, illetve hogy közvetlen veszélynek voltak - e kitéve vagy fenn áll-e közvetlen veszélye annak, hogy bántalmazásnak vagy elhanyagolásnak legyenek kitéve, és hogy megfelelő intézkedésket foganatosítsanak a felhasználók megvédésére.

V ПРАВА И ОБАВЕЗЕ КОРИСНИКА ПРИЛИКОМ КОРИШЋЕЊА УСЛУГЕ **СМЕШТАЈА** **V A FELHASZNÁLÓ JOGAI ÉS KÖTELEZETTSÉGEI AZ ELHELYEZÉS** **SZOLGÁLTATÁSÁNAK IGÉNYBEVÉTELÉNÉL**

Остваривање људских права

Az emberi jogok megvalósítása

Члан 22.

22. Szakasz

Корисник услуге смештаја има право на остваривање грађанских, политичких, економских, социјалних, културних и других права, у складу са Уставом и законом.

Az elhelyezés szolgáltatásának felhasználójának joga van polgári, politikai, gazdasági, szociális, kulturális és más jogainak megvalósításához, az Alkotmánnyal és törvénnyel összhangban.

Обавештавање

Értesítés

Члан 23.

23. szakasz

Корисник услуге смештаја има право да:

- 1) буде обавештен о идентитету и професионалном статусу стручних радника, стручних сарадника и сарадника који учествују у пружању услуге;
- 2) буде обавештен о разлозима и циљевима смештаја, условима, ризицима и правним последицама смештаја;
- 3) у време пријема, а касније на свој захтев, буде упознат са правилима кућног реда и другим правилима пружаоца услуге, са својим правима и обавезама, као и да буде поучен о томе како може да их остварује;
- 4) у складу са својим способностима буде обавештен о свим питањима и свим подацима који су од значаја за пружање услуге смештаја.

Az elhelyezés felhasználójának joga van, hogy:

- 1) *értesítve legyen azon szakmunkások, szakmunkatársak és munkatársak személyiségéről és szakmai státuszáról, akik részt vesznek a szolgáltatásnyújtásban,*
- 2) *értesítve legyen az elhelyezés okairól és céljairól, az elhelyezés feltételeiről, kockázatairól és jogi következményeiről,*
- 3) *az elhelyezéshez való felvétel pillanatában, később pedig saját kérelmére, tájékoztatva legyen a házirendről és más, az elhelyezés szolgáltatását nyújtó szabályairól, a jogairól és kötelességeiről, mint ahogyan arról is hogy hogyan tudja őket érényesíteni,*
- 4) *a képességeivel összhangban értesítve legyen minden olyan kéréséről és adatról amelyek fontosak az elhelyezés szolgáltatásához.*

Учешће у доношењу одлука

A döntéshozatalban való részvétel

Члан 24.

24. Szakasz

Корисник услуге смештаја има право да учествује у процени свог стања и потреба и у одлучивању о томе да ли ће прихватити одређене активности предвиђене индивидуалним планом пружања услуге, као и да благовремено добије сва обавештења која су му за то потребна, укључујући и опис, циљ и корист од предложених активности као и обавештења о расположивим алтернативним активностима и друга обавештења од значаја за пружање услуге.

A felhasználónak joga van, hogy részt vegyen állapotának és igényeinek felmérésében és abban a döntéshozatalban, hogy elfogadja – e azokat az aktivitásokat amelyeket a

szolgáltatásnyújtás individuális terve lát elő, mint ahogyan joga van arra is, hogy időben megkapjon minden értesítést amelyekre szüksége van, beleértve az indítványozott aktivitások leírását, célját és hasznát, mint ahogyan értesítést a meglévő alternatív aktivitásokról és más értesítésekhez amelyek fontosak a szolgáltatásnyújtáshoz.

Корисник има право да активно учествује у планирању и спровођењу активности и мера приликом пружања услуге смештаја.

A felhasználónak joga van aktívan részt venni az aktivitások tervezésében és lefolytatásában és az intézkedésekben az elhelyezési szolgáltatásnyújtásban.

Приватност **Magánélet**

Члан 25. **25. Szakasz**

Корисник услуге смештаја има право на приватност приликом њеног пружања, у складу са његовим најбољим интересима.

Az elhelyezési szolgáltatás felhasználójának joga van a magánéletre, a legjobb érdekeivel összhangban.

Не сматра се нарушавањем права на приватност тражење информација о личности, личним својствима и другим питањима или предузимање радњи које су у функцији планирања и пружања услуге смештаја.

Nem tekinthető a magánélethez való jog megsértésének a személyiségére, személyi jegyeire és más kérdésekre való információ bekérése vagy olyan cselekmények foganatosítása amelyek az elhelyezés szolgáltatásának tervezésére és annak nyújtására szolgálnak.

Корисници имају право да, зависно од пола, буду смештени и спавају у одвојеним просторијама.

A felhasználóknak joguk van, hogy nemüktől függően elválasztott helyeken legyenek elhelyezve mint ahogyan a hálósobáik is.

Слободно време **Szabadidő** **Члан 26.** **26. Szakasz**

Корисник има право на одмор, радно-окупационе, културно-забавне и рекреативне активности, у складу са својим могућностима.

A felhasználónak lehetőségeivel összhangban joga van a pihenésre, a munka-foglalkozásra, a kulturális szórakozásra és a szabadidős tevékenységekre.

Приватни и породични живот **Magán- és családi élet**

Члан 27. **27. szakasz**

Корисник има право на контакте са члановима породице и другим лицима, да прима посете у просторијама пружаоца услуге и иде у посете изван простора пружаоца услуге.

A felhasználónak joga van a családtagokkal és más személyekkel való kapcsolattartásra, látogatásra a szolgáltató helyiségeiben és hogy a szolgáltató helyiségein kívül látogatóba menjen.

Информисање и комуникаија

Тájékoztatás és kommunikáció

Члан 28.

28. Szakasz

Корисник има право да:

1) о свом трошку шаље и прима, уз пуну приватност, без надзора и ограничења, пошту, пакете, новине и да телефонира;

2) прати радио и телевизијске програме;

3) користи своје информационо-комуникационе уређаје (рачунар, таблет, паметни телефон и сл.);

4) држи код себе предмете за личну употребу.

A felhasználónak joga van, hogy:

1) felügyelet és korlátozások nélkül, postai küldeményeket, csomagokat, újságokat saját költségén, teljes titoktartással küldjön és fogadjon és hogy telefonáljon.

2) kövesse a rádió- és televíziós műsorokat;

3) használja az információs és kommunikációs eszközeit (számítógép, tablet, okostelefon stb.);

4) személyes tárgyait magánál tarthassa.

Саветовање

Tanácsadás

Члан 29.

29. szakasz

Корисник услуге смештаја има право да се саветује насамо са својим законским заступником или пуномоћником, чланом уже породице или другим лицем које му пружа саветодавно-терапијске услуге у смислу прописа о социјалној заштити.

Az elhelyezés felhasználójának joga van egyedül konzultálni törvényes képviselőjével vagy meghatalmazottjával, közeli családtagjával vagy egy másik személlyel, aki tanácsadási és terápiás szolgáltatásokat nyújt a szociális védelem szabályai értelmében.

Слобода кретања

A mozgásszabadság

Члан 30.

30. Szakasz

Корисник има право на слободу кретања, осим у случајевима у којима се ово право ограничава правилима пружаоца услуге, као и у случајевима спутавања, у складу са овим законом.

A felhasználónak joga van a szabad mozgáshoz, kivéve azokat az eseteket, amikor ez a jog korlátozva van a szolgáltató szabályaival, valamint a korlátozás esetére, jelen törvénnyel összhangban.

Остваривање верских права Vallási jogok megvalósítása

Члан 31.

31. Szakasz

Корисник има право да учествује, по сопственом избору, у верским активностима, у оквиру могућности које има пружалац услуге.

A felhasználónak jogában áll, hogy választása szerint részt vegyen vallási tevékenységekben, a szolgáltató lehetőségeihez mérten.

Ограничење права лица са менталним сметњама A mentális zavarokkal küzdő személyek jogainak korlátozása

Члан 32.

32. szakasz

Стручни радници, стручни сарадници, сарадници и друга ангажована лица код пружаоца услуге дужни су да организују пружање услуге смештаја на начин којим се у најмањој могућој мери ограничавају њихова права и слободe.

A szolgáltató szakmai munkásai, szakmunkatársai, munkatársai és más, alkalmazott személyek kötelesek gondoskodni az elhelyezési szolgáltatások nyújtásáról oly módon, hogy a lehető legkisebb mértékben korlátozzák jogaikat és szabadságaikat.

Права корисника услуге смештаја из чл. 24, 27. и 30. могу бити ограничена само када је то неопходно да се заштити живот или безбедност корисника или другог лица и када то захтева његово здравствено стање.

Az elhelyezés szolgáltatás felhasználójának a 24., 27. és 30. szakaszokban felsorolt jogai csak akkor korlátozhatóak, amennyiben az szükséges a felhasználó vagy más személy életének vagy biztonságának védelme érdekében, és ha azt egészségi állapota megköveteli.

Ограничавање права корисника услуге смештаја примењује се на основу одлуке пружаоца услуге, који је дужан да о томе одмах обавести надлежни центар за социјали рад и законског заступника корисника, само онда када је то нужно да би се заштитило неко друго право корисника или другог лица, у складу са овим и другим законом.

Az elhelyezési szolgáltatás felhasználójának jogai korlátozása a szolgáltató határozata alapján történik, aki köteles az illetékes szociális központot és a felhasználó törvényes képviselőjét haladéktalanul tájékoztatni, csak akkor, ha szükség van egy másik felhasználó jogának vagy más személyének védelmére, jelen és más törvényeknek megfelelően.

Пружалац услуге је обавезан да формира тим који доноси одлуке из ст. 2. и 3. овог члана и води евиденцију о донетим одлукама.

A szolgáltató köteles egy munkacsoportot létrehozni az ezen szakasz 2. és 3. bekezdésébe foglalt határozatok meghozatalára és nyilvántartást vezet a meghozott határozatokról.

Када се доноси одлука о ограничењу права услед здравственог стања корисника, један члан тима из става 4. овог члана мора бити лекар.

Amikor a felhasználó egészségügyi állapotából adódó jogok korlátozásáról dönt, az ezen szakasz (4) bekezdésében említett munkacsoport egyik tagja orvos kell hogy legyen.

Дужност поштовања правила **A szabályok betartásának kötelezettsége**

Члан 33.

33. Szakasz

За време коришћења услуге корисник је дужан да поштује правила о условима боравка и понашања предвиђена општим актима пружаоца услуге (правила о кућном реду и др. правила).

A szolgáltatás igénybevétele során a felhasználó köteles betartani a szolgáltatásnyújtó általános jogi aktusaiban meghatározott tartózkodási feltételekre és magatartásra vonatkozó szabályokat (a házirendre vonatkozó szabályok és egyéb szabályok).

Ако корисник не поштује правила из става 1. овог члана у таквој мери да угрожава безбедност и спокој других корисника, запослених или трећих лица код пружаоца услуге, пружалац услуге може надлежном центру за социјални рад поднети образложену иницијативу да кориснику престане услуга смештаја.

Ha a felhasználó nem tesz eleget ezen szakasz (1) bekezdésében felsorolt szabályoknak oly módon, hogy veszélyezteti a többi felhasználó, munkavállaló vagy harmadik fél biztonságát és nyugalma a szolgáltatónál, a szolgáltató indokolt kezdeményezést nyújthat be az illetékes szociális központnak, hogy a felhasználó részére megszünteti az elhelyezés-szolgáltatást.

Пружалац услуге је дужан да корисника упозна са правилима из става 1. овог члана, као и са последицама непоштовања ових правила.

A szolgáltató köteles megismertetni a felhasználót ezen szakasz (1) bekezdésében említett szabályokról, valamint a szabályok megsértésének következményeiről.

Притужба **Panasz**

Члан 34.

34. Szakasz

Корисник, члан његове уже породице или законски заступник који сматра да му је пружалац услуге онемогућио остварење неког права прописаног законом, који није задовољан квалитетом пружања услуге, поступком или понашањем пружаоца услуге, или другог корисника, као и неким другим питањем у вези са пружањем услуге, може поднети притужбу.

A felhasználó, közvetlen családtagja vagy törvényes képviselője, aki úgy véli, hogy a szolgáltató akadályozta a törvényben előírt jogai megvalósulását, aki nem elégedett a szolgáltató által nyújtott szolgáltatás minőségével, eljárásával vagy magatartásával, vagy más felhasználóval, vagy más egyéb kérdéssel kapcsolatban ami a szolgáltatásnyújtást illeti, panaszt tehet.

Притужба се може поднети писмено или усмено, директно или путем поште, укључујући и електронску пошту.

A panaszok írásban vagy szóban, közvetlenül vagy postai úton, beleértve az elektornikus úton történő panasztételt is - benyújthatók.

Притужба се може поднети запосленом, односно ангажованом лицу које је директно ангажовано у пружању услуге, као и непосредном руководиоцу тог лица или директору пружаоца услуге.

A panaszt a munkavállalónak, vagyis egy olyan személynek kell benyújtani, aki közvetlenül részt vesz a szolgáltatás nyújtásában, valamint ezen személy közvetlen felettesének vagy a szolgáltató igazgatójának.

Корисник, члан његове уже породице или законски заступник има право да у писаној форми добије информације о могућностима и начину коришћења права на подношење притужбе.

A felhasználónak, közvetlen családtagjának vagy törvényes képviselőjének joga van írásban tájékoztatást kapni a panasz benyújtásának lehetőségéről és a panaszhoz való jog megvalósításának módjáról.

По притужби пружалац услуге дужан је да подносиоцу одговори одмах, а најкасније у року од осам дана.

Panasz esetén a szolgáltató köteles azonnal, de legkésőbb nyolc napon belül válaszolni a panasz benyújtójának.

Пружалац услуге одговор на притужбу подносиоцу мора дати на примерен начин.

A szolgáltató a panasz benyújtójának megfelelő módon kell válaszolnia.

Подносилац притужбе мора се упознати са мерама планираним и предузетим поводом притужбе.

A panasz benyújtóját meg kell ismertetni a panasz alapján tervezett és végrehajtott intézkedésekkel.

Пружалац услуге дужан је да води евиденцију поднетих притужби и да једном годишње министарству надлежном за послове социјалне заштите поднесе извештај о броју и врсти поднетих притужби.

A szolgáltató köteles nyilvántartást vezetni a benyújtott a benyújtott panaszok számáról és típusáról éves jelentést tenni a szociális védelemmel megbízott minisztériumnak.

Ближе услове о начину вођења евиденције поднетих притужби и начину поступања по притужбама прописује министар надлежан за послове социјалне заштите.

A benyújtott panaszok nyilvántartásának és a panaszok alapján történő eljárás részletes módját a szociális védelemért felelős miniszter írja elő.

Приговор **Kifogás**

Члан 35. **35. Szakasz**

Корисник, члан његове уже породице или законски заступник могу, ако нису задовољни одговором на притужбу, односно информацијом о планираним и предузетим мерама поводом притужбе, поднети приговор органу надлежном за вршење инспекцијског надзора, у року од осам дана од добијања одговора или истека рока за одговор пружаоца услуге.

A felhasználó, közvetlen családtagja vagy törvényes képviselője, ha nem elégedett a panaszra adott válasszal, vagy a panaszra vonatkozó tervezett és megtett intézkedésekre vonatkozó információkkal, kifogást nyújthatnak be az illetékes felügyeleti hatósághoz, a válasz kézhezvételétől számított nyolc napon belül, illetve a válaszidő lejártá után.

Орган надлежан вршење инспекцијског надзора дужан је да спроведе поступак по приговору у року од 30 дана.

Az illetékes felügyeletet ellátó hatóság köteles 30 napon belül levezetni a kifogásolási eljárást.

VI СПУТАВАЊЕ **VI KORLÁTOZÁS**

Разлози за спутавање **A korlátozás okai**

Члан 36. **36. Szakasz**

Спутавање корисника дозвољено је само ако на други, мање рестриктиван начин није било могуће отклонити непосредну опасност по живот или безбедност корисника или другог лица.

A felhasználó korlátozása csak akkor engedélyezett, ha a felhasználó vagy más személy életére vagy biztonságára való közvetlen veszélyt egy másik, kevésbé korlátozó módon nem lehetett megszüntetni.

Спутавање корисника може се вршити само када је то предвиђено овим законом и на начин предвиђен овим законом.

A felhasználó korlátozását csak akkor lehet elvégezni, ha ezen törvényben az elő van látva és az ezen törvényben előírt módon történik.

Забрањено је користити спутавање да би се корисник казнио или застрашио.

Tilos a korlátozás használata azzal a céllal, hogy a felhasználót büntetesse vagy megfélemlítse.

Спутавање не може бити део терапеутског третмана корисника.

A korlátozás nem része a felhasználó terápiás kezelésének

Одлучивање о спутавању **A korlátozásról való döntés**

Члан 37.

37. Szakasz

Одлуку о спутавању корисника доноси психијатар, уз консултације са стручним радницима, стручним сарадницима, сарадницима или другим лицима запосленим код пружаоца услуге.

A felhasználók korlátozásáról pszichiáter dönt, a szakmai munkásokkal, szak munkatársakkal, munkatársakkal vagy más, a szolgáltató által foglalkoztatott személyekkel való konzultáció mellett történik.

Изузетно, ако разлози за спутавање постоје када психијатар није доступан, а околности захтевају да одлука о спутавању буде донета хитно, одлуку о спутавању може донети стручни радник, стручни сарадник или здравствени сарадникангажован код пружаоца услуге, који је у том случају дужан да психијатра одмах обавести о спутавању и затим поступи у складу са његовим упутствима.

Kivételesen, ha a korlátozás okai a pszichiáter távollétében jelentkeznek, és a körülmények szükségessé teszik, hogy a korlátozásról szóló határozatot sürgősen meg kell hozni, a korlátozásról szóló határozatot meghozhatja a szakmai munkás, szakmunkatárs vagy egészségügyi munkatárs aki a szolgáltatónál van alkalmazásban, aki ebben az esetben köteles akorlátozásról azonnal értesíteni a pszichiátert, majd annak utasításai szerint eljárni.

Лице које одлучује о спутавању корисника дужно је да одабере начин спутавања који је најмање рестриктиван, односно најмање штетан за корисника.

Az a személy, aki a felhasználó korlátozásáról dönt, köteles kiválasztani a korlátozás legkevésbé resztriktív módját, illetve a felhasználó számára a legkevésbé ártalmas módját.

Услови за примену спутавања **A korlátozás alkalmazásának feltételei**

Члан 38.

38. Szakasz

Спутавање је дозвољено само у установама које имају обезбеђене све потребне услове за његову примену.

A korlátozás csak olyan intézményekben engedélyezett, amelyek az összes szükséges feltételt biztosítják az alkalmazásához.

Спутавање може вршити само особље обучено за то.

A korlátozást csak az erre kiképzett személyzet végezheti.

Врсте спутавања **A korlátozás fajtái**

Члан 39.

39. Szakasz

Спутавање може бити физичко, механичко, хемијско спутавање и издвајање.

A korlátozás lehet fizikai, mechanikai, kémiai korlátozás és elkülönítés.

Физичко спутавање је спречавање, ограничавање и потискивање, односно контролисање покрета тела или дела тела корисника које се врши употребом физичке снаге.

A fizikai korlátozás a test vagy testrész mozgásának megakadályozása, korlátozása és elnyomása, vagy test - vagy testrészmozgásának ellenőrzése fizikai erővel.

Механичко спутавање је спречавање, ограничавање и потискивање, односно контролисање покрета тела или дела тела корисника које се врши употребом механичких средстава, на начин којим се не ометају виталне функције корисника, укључујући комуникативне функције, нити непотребно наноси бол.

A mechanikai korlátozás a test- vagy a testrészmozgás megakadályozása, korlátozása és elnyomása, vagy mozgásának ellenőrzése mechanikus eszközökkel, olyan módon, amely nem zavarja a felhasználó létfontosságú életfunkcióit, beleértve a kommunikatív funkciókat, vagy szükségtelenül fájdalmat okoz.

Хемијско спутавање је спречавање или ограничавање кретања лица давањем фармакотерапије.

A kémiai korlátozás a személy mozgásának megakadályozása vagy korlátozása a gyógyszeres terápia beadásával.

Издвајање је привремено смештање лица са менталним сметњама у посебно опремљену просторију.

Az elkülönítés a mentális zavarokkal küzdő személy egy külön felszerelt helyiségben történő ideiglenes elhelyezése.

За спутавање не смеју бити коришћене технике или средства која код корисника изазивају непотребан бол, патњу или понижење или су по својој природи таква да представљају опасност по живот или здравље корисника.

A korlátozásban nem használhatóak olyan technikák vagy eszközök, amely szükségtelen fájdalmat, szenvedést vagy megalázást okoznak a felhasználónak, vagy amelyek természetüknél fogva veszélyt jelentenek a felhasználók életére vagy egészségére.

Трајање спутавања A korlátozás tartama

Члан 40. 40. Szakasz

Спутавање може трајати само док корисник представља непосредну опасност по свој живот или здравље или живот или здравље другог лица.

A korlátozás csak akkor következhet be, ha a felhasználó közvetlen veszélyt jelent az életére vagy egészségére nézve, vagy egy másik személy életére vagy egészségére.

Спутавање мора бити прекинуто уколико би његова даља примена могла угрозити здравље корисника.

A korlátozást meg kell szakítani, ha a további használata veszélyeztetheti a felhasználó egészségét.

Надзор над применом спутавања A korlátozás alkalmazásának ellenőrzése

Члан 41. 41. Szakasz

Надзор над применом спутавања врши лице одговорно за корисника код пружаоца услуге, уз консултације са психијатром.

A korlátozás alkalmazásának felügyeletét a szolgáltatónál meghatározott és a felhasználóért felelős személy végzi, pszichiáterrel egyeztetve.

Евиденција и извештавање о спутавању **Nyilvántartás és jelentés a korlátozásról**

Члан 42. **42. Szakasz**

Подаци о разлозима, начину, врсти и трајању спутавања, као и именима лица која су одлуку о спутавању донела и спутавање извршила и надзирала, обавезно се уписују у посебну евиденцију о спутавању коју води пружалац услуге.

А корláтозас окаирóл, фajtájáró és idórtartamáról mint ahgyonan azok nevéról akik döntést hoztak a korlátozás alkalmazásáról és azt végrehajtották és felügyelték, külön a korlátozására vonatkozó nyilvántartásban jegyzik, amelyet a szolgáltató vezet.

Пружалац услуге је дужан да о сваком спутавању обавести законског заступника корисника и да то евидентира.

А шолгáлтатó кóтелес éрtesíteni a felhasználó törvényes képviselőjét minden korlátozásáról és azt nyilvántartásba rögzíteni.

Пружалац услуге је дужан да о спутавању у установи извештава министарство надлежно за послове социјалне заштите, најмање једном у шест месеци.

А шолгáлтатó кóтелес legalább egyszer félévente jelentést tenni a korlátozásról, a szociális védelemmel megbízott minisztériumnak.

Ближе услове о консултацијама ради доношења одлуке о спутавању, поступању у околностима које захтевају да одлука о спутавању буде донета хитно, одабиру начина спутавања који је најмање рестриктиван односно најмање штетан за корисника, условима које треба да обезбеди установа за примену спутавања, коришћењу техника или средства спутавања, евиденцији и контроли спутавања, прописује министар надлежан за послове социјалне заштите у року од три месеца од ступања на снагу овог закона.

А корláтозásról való határozat érdekében folytatott konzultációk szorosabb feltételeit, azon körülményekben való eljárást amelyek megkövetelik a korlátozásról való határozat sürgős meghozatalát, a korlátozás módjának kiválasztását amely legkevésbé resztriktív illetve legkevésbé káros a felhasználót illetőleg, azokról a feltételekről amelyeket az intézmény kell, hogy biztosítson a korlátozás elvégzéséhez, technikák és eszközök használatához, a korlátozásról vezetett nyilvántartásról és ellenőrzéséről, a szociális védelemmel megbízott miniszter hozza meg három hónapon belül ezen törvény jogerőre emelkedésétől számítva.

Помоћ полиције **Rendőrségi segítség**

Члан 43. **43. Szakasz**

Ако стручни радник, стручни сарадник, сарадник или друго лице ангажовано код пружаоца услуге не може само да отклони опасност по живот или здравље корисника изазвану понашањем корисника, дужно је да затражи помоћ полиције.

Амennyiben a szakmai munkás, szakmunkatárs, munkatárs vagy más, a szolgáltató által alkalmazott személy nem tudja elhárítani a felhasználó által tanúsított magatartást amely veszélyeztetni a felhasználók életét vagy egészségét, akkor köteles rendőrségi segítséget kérni.

Полиција је дужна да на позив пружаоца услуге смештаја пронађе и у установу врати сваког корисника који је ту смештен без пристанка ако се из установе удаљи без одобрења стручног радника, стручног сарадника или другог лица ангажованог код пружаоца услуге, у складу са законом којим се уређује поступање полиције.

A rendőrség köteles az elhelyezés szolgálatot nyújtó szolgáltató kérésére megkeresni és visszavinni az intézménybe minden olyan felhasználót, aki beleegyezés nélkül tartózkodik ott, ha elhagyja az intézményt szakmai munkás, szakmunkatárs vagy más, a szolgáltatóval foglalkozó személy engedélye nélkül, a rendőrségi eljárásra vonatkozó törvénynek megfelelően.

Пружалац услуге је дужан да води посебну евиденцију о свим инцидентима због којих је тражио помоћ полиције.

A szolgáltató köteles külön nyilvántartást vezetni minden olyan incidensről, amelyek miatt a rendőrség segítségét kéri.

VIII СХОДНА ПРИМЕНА ПРОПИСА

VIII A JOGASZBÁLYOK MEGFELELŐ ALKALMAZÁSA

Сходна примена закона којим је уређена заштита лица са менталним сметњама

A mentális zavarokkal küzdő személyek védelmét szabályozó törvény megfelelő alkalmazása

Члан 44.

44. szakasz

На поступак смештаја у смислу овог закона, сходно се примењују одредбе закона којим је уређена заштита лица са менталним сметњама, а на питања поступка која нису посебно уређена тим законом примењују се одредбе закона којима се уређује ванпарнични поступак.

A mentális zavarokkal küzdő személyek védelmét szabályozó törvény rendelkezéseit e törvény értelmében az elhelyezési eljárásra is alkalmazzák, és azokra a kérdésekre, amelyeket a neveztt törvény nem rendez, a peren kívüli eljárást rendező törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

Одредбе закона којим је уређена заштита лица са менталним сметњама које се односе на поступак суда по сазнању о задржавању лица са менталним сметњама без његовог пристанка и одлучивању о задржавању без пристанка или отпусту лица са менталним сметњама, сходно се примењују на преиспитивање смештаја без пристанка.

Azon törvény rendelkezései, amelyekkel a mentális zavarokkal küzdő személyek védelmét rendezik és amelyek azon bírósági eljárásra vonatkoznak ahol a bíróság miután értesült a mentális zavarokkal küzdő személy fogvatartásáról, a beleegyezése nélkül és a fogvatartásról való döntésről beleegyezése nélkül vagy a mentális zavarokkal küzdő személy elbocsátásáról ugyanígy alkalmazandóak a beleegyezés nélküli elhelyezés kivizsgálására is.

Сходна примена других прописа о социјалној заштити

A szociális védelemre vonatkozó egyéb előírások megfelelő alkalmazása

Члан 45.

45. Szakasz

Приликом пружања услуге смештаја лицима са менталним сметњама сходно се примењују одредбе закона којим је уређена социјална заштита и други прописи у социјалној заштити.

A mentális zavarokkal küzdő személyek elhelyezése során a szociális védelemről szóló törvény rendelkezéseit és a szociális védelem egyéb szabályait ennek megfelelően alkalmazzák.

Сходна примена овог закона **Ezen törvény megfelelő alkalmazása**

Члан 46. **46. Szakasz**

Одредбе овог закона сходно се примењују приликом пружања услуге дневног боравка, становања уз подршку и других услуга које се пружају лицима са менталним сметњама, а које подразумевају вишесатни или дужи боравак корисника у просторијама у којима се пружа услуга.

Ezen törvény rendelkezései értelemszerűen alkalmazandók a napközbeni ellátások, a támogatott lakhatás és a mentális zavarokkal élő személyek számára nyújtott egyéb szolgáltatások nyújtásakor, amelyek a felhasználók többórás vagy hosszabb ideig tartó tartózkodását értelmezik a szolgáltatás nyújtásának helyiségeiben.

IX КАЗНЕНЕ ОДРЕДБЕ **IX BÜNTETŐRENDELKEZÉSEK**

Члан 47. **47 . szakasz**

Новчаном казном за прекршај од 100.000 до 1.000.000 динара казниће се пружалац услуге, ако:

- 1) кориснику не обезбеди доступност одговарајућег медицинског прегледа без одлагања (супротно члану 20. став 2. тачка 1.);
- 2) не евидентира све повреде корисника и механизме њиховог настанка или не води посебну евиденцију о повредама корисника (супротно члану 20. став 2. тачка 2.);
- 3) не забележи све предузете радње у досијеу и медицинској документацији корисника, сходно члану 20. став 2. тачка 3.);
- 4) ако су права корисника услуге смештаја из чл. 24, 27. и 30. ограничена супротно одредбама члана 32. овог закона;
- 5) спутавање корисника спроводи супротно одредбама чланова 36-42. овог закона;
- 6) не води евиденцију из члана 43. став 3. овог закона.

За прекршај из става 1. овог члана казниће се и одговорно лице код пружаоца услуге новчаном казном од 50.000 до 200.000 динара.

100 000-1000 000 dinár pénzbüntetést kell fizetni szabálysértésért a szolgáltatónak, ha:

- 1) nem biztosítja a felhasználó számára a megfelelő orvosi vizsgálatot (ellentétben a 20. szakasz (2) bekezdésének 1. pontjával);
- 2) nem rögzíti felhasználó összes sérülését és azok keletkezési mechanizmusát, vagy nem vezet külön nyilvántartást a felhasználó sérüléseiről (ellentétben a 20. szakasz (2)

bekezdésének 2. pontjával);

3) a 20. szakasz (2) bekezdésének 3. pontja szerint nem rögzíti a felhasználó dossziéjában és egészségügyi dokumentációban az összes intézkedést;

4) amennyiben a 24., 27. és 30. szakaszban a felhasználó jogai korlátozva vannak e törvény 32. szakaszának rendelkezéseivel ellentétben

5) a felhasználó korlátozása a 36-42. szakaszok rendelkezéseivel ellentétben történik.

6) nem vezet nyilvántartást a ezen törvény 43.szakaszának (3) bekezdésében foglaltakkal összhangban.

Az ezen szakasz (1) bekezdésében említett szabálysértésért a szolgáltató felelős személyét 50 000 és 200 000 dinár közötti bírságra ítélik.

Члан 48.

47. Szakasz

Новчаном казном од 10.000 до 100.000 динара казниће се стучни радник, стручни сарадник, сарадник или друго лице ангажовано код пружаоца услуге ако поступи супротно одредбама чл. 20. став 2. тач. 1-3; члана 32; чл. 36-42. овог закона.

10,000 és 10.000 dinár közötti pénzbüntetéssel bünteti a szakmai munkást, szakmunkatársat, , munkatársat vagy más, a szolgáltató által foglalkoztatott személyt, ha az a 20. szakasz 2) bekezdésének 1-3) pontjaival, 32. szakasz; 36-42. szakasszal ellentétesen jár el.

X СТУПАЊЕ НА СНАГУ

JOGERŐRE EMELKEDÉS/HATÁLYBA LÉPÉS

Члан 49.

48. szakasz

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику Републике Србије", а примењује се од 1. јануара 2020. године.

Ez a törvény a Szerb Köztársaság Hivatalos Lapjában való közzétételének napjától számított nyolcadik napon lép hatályba, és 2020. január 1-jétől alkalmazandó.